

Pidä Saaristo Siistinä ry VUOSIKERTOMUS 2011

Pidä Saaristo Siistinä ry on vuonna 1969 perustettu veneilijöiden ja vesilläliikkujien valtakunnallinen ympäristöjärjestö. Yhdistys toimii saaristo- ja järviolueilla Saaristomerellä, Pohjanlahdella, Itäisellä Suomenlahdella, Pirkanmaalla, Saimaalla ja Päijänteellä. Konkreettisen jätehuoltotoiminnan ohella ennaltaehkäisevä ja positiivinen ympäristökasvatus on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa.

JÄTEHUOLTO

Pidä Saaristo Siistinä ry:n veneilijöiden jätehuoltopalveluihin kuuluu noin 200 Roska-Roope-pistettä. Jätepisteissä kerätään sekajäte sekä yleensä lajitellaan paperi-, lasi- ja pienmetallijäte. Jätepisteiden yhteydessä on yleensä myös yhdistyksen ylläpitämä kuivakäymälä tai kuivakäymälöitä. Lisäksi yhdistyksellä on 30 kelluvaa käymäjätteen imutyhjennysasemaa. Erilliskeräys, kelluvien imutyhjennyslaitteiden tyhjennykset sekä vessojen tyhjennykset teetettiin Saaristomerellä ostopalveluna.

Järvi-Suomessa PSS ry tekee tiivistä yhteistyötä muun muassa kuntien, Saimaan ja Päijänteen virkistysalueyhdistysten ja Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiön kanssa. PSS ry huoltaa Järvi-Suomen alueella 130 retkisatamaa. Kesällä 2011 PSS ry osallistui yhdessä Etelä-Karjalan virkistysalueyhdistyksen kanssa uuden retkisatamakohteen, Pullikaisen, rakentamiseen. Retkisatama oli käytössä jo viime kesänä, mutta kohde valmistuu lopullisesti kesällä 2012.

PSS ry:llä on neljä huoltoalusta: *m/s Roope-Botnia* Pohjanlahdella, *m/s Roope* Saaristomerellä, *m/s Roope-Saimaa* Saimaalla ja *m/s Roopetar* Päijänteellä. Itäisellä Suomenlahdella ja Pirkanmaalla huoltotyöt tehtiin pienveneellä.

Lisäksi Saaristomerellä ja Pohjanlahdella toteutettiin kesällä erilliskeräyskampanjat, joissa kerättiin ongelmajätteitä, metalliromua sekä sähkö- ja elektroniikkaromua (SER) saariston asukkailta. Saaristomerellä keräys toteutettiin yhteistyössä Turun Seudun Jätehuolto Oy:n kanssa, Pohjanlahdella yhteistyökumppanina oli Stormossen Oy.

M/s Roopen mittava Mobimar Oy:llä teetetty mittava peruskunnostus valmistui huhtikuussa ja kausi päästiin aloittamaan Saaristomerellä normaalisti toukokuun alussa. Roopeen hankittiin myös AIS-turva- ja seurantajärjestelmä ja uudet navigointilaitteet. M/s Roopen kunnostustyö kannatti, sillä kauden aikana ei tullut huoltotyöhön keskeytyksiä kaluston rikkoutumisen vuoksi. Uuden navigointijärjestelmän sai myös Pohjanlahden huoltoalus Roope-Botnia.

Pirkanmaalla toteutetaan roskattoman retkeilyn periaatetta, mutta yhdistyksellä on alueella muutama kuivakäymälä ja kaksi imutyhjennyslaitetta. Vuonna 2011 PSS ry käynnisti Pirkanmaalla yhteistyön Tampereen veneilijöiden kanssa, tavoitteena on rakentaa Hirsisaareen Taven ja PSS ry:n jäsenten yhteinen sauna kauden 2012 aikana.

JÄSENMÄÄRÄ

Vuoden 2011 lopussa yhdistyksellä oli 12 723 jäsentä. Jäsenmäärä lisääntyi viime vuonna, sillä tammikuussa 2011 jäseniä oli 12 146. Jäsenyyks maksoi 30 euroa.

HALLITUS

Yhdistyksen hallituksessa oli seitsemän jäsentä: **Bengt Westerholm, Bo Lindholm, Klas Nyström, Björn Grönholm, Veli-Pekka Manninen, Susanna Ollqvist** ja **Olli Naukkarinen**. Yhdistyksen sääntömääräisessä vuosikokouksessa Lappeenrannassa 29.4. hallituksen puheenjohtaja vaihtui, Bo Lindholmin tilalle valittiin Bengt Westerholm. Erovuorossa olleen **Alf Norrgårdin** tilalle ei valittu uutta hallituksen jäsentä. Hallitus kokoontui 10.3., 29.4., 23.9, ja 1.12.

Hallitus nimesi syyskuun kokouksessaan yhdistyksen ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajaksi Bo Lindholmin ja kunniajäseniksi Alf Norrgårdin, Rolf Karrennon, Ilkka Nivan ja Jori Hokkasen.

HENKILÖSTÖ

Yhdistys sai lokakuussa uuden pääsihteerin, kun **Esko Sorakunnaksen** tilalle valittiin pitkään yhdistyksen palveluksessa työskennellyt **Aija Bäckström**. Aija Bäckström työskenteli ennen nimitystään projektipäällikkönä ja hänen tilalleen valittiin PSS ry:n projektikoordinaattori **Katriina Murto**. Katriina Murto jäi vuoden lopussa äitiyslomalle, ja projektipäällikön sijaisuutta tuli yleisen haun kautta hoitamaan **Kari Saulamo**.

Lisäksi Järvi-Suomen aluejohtaja vaihtui. **Raimo Tuppura** jäi marraskuussa eläkkeelle ja hänen seuraajakseen valittiin PSS ry:n Järvi-Suomen aluesihteerinä työskennellyt **Eeva Taimisto**.

Yhdistyksen palveluksessa oli ympärivuotisesti yksitoista henkeä. Kesäaikaan huoltoaluksilla on vakituisen henkilökunnan lisäksi kausityöläisenä 28 henkilöä.

TALOUS

Yhdistyksen talous on vakaalla pohjalla. Yhdistys sai ympäristöministeriöltä toiminta-avustusta vuonna 2011 486 000 e. Jäsenmaksuja kertyi 394 000 e ja projektitoiminnan kautta tuloja saatiin n. 90 000 e. Merkittävää yhdistyksen toiminnan kannalta on yrityksiltä saatava rahallinen ja in kind -tuki, jonka arvo 2011 oli n. 172 000 e. Yhdistyksen päätukijat olivat viime vuonna Aspo, Aktia, Beweship, Helvar, Turku Energia, Wärtsilä, Viking Line ja Zeeland.

Menoeristä suurimman muodostaa tietenkin jätehuoltotyö alus- ja miehistökuluineen. Jätehuoltotyöstä muodostui entiseen tapaan noin puolet yhdistyksen varsinaisen toiminnan kuluista. Tiedotustyö on n. 30 % menoista ja hallinto loput 20 %.

Toimintavuoden ylijäämää (n. 140 000 e) säästetään Saaristomerelle tarvittavan uuden huoltoaluksen hankintaa varten.

PROJEKTITOIMINTA

BalticSeaNow.info

BalticSeaNow.info on Suomen, Ruotsin, Viron ja Latvian yhteishanke, joka käynnistettiin kehittämään uudenlaisia keinoja ympäristötietoisuuden edistämiseksi ja kansalaiseskustelun aktivoimiseksi. Hanketta vetää Turun ammattikorkeakoulu ja PSS ry on mukana veneilyn asiantuntijana.

Keskeisin osa hanketta on Itämeren tieto- ja keskusteluportaali internetissä, www.balticseanow.info. Aktiivisen kansalaiskeskustelun lisäksi portaali kannustaa kansalaisia myös omakohtaiseen ympäristön tarkkailuun, esimerkiksi veden näkösyvyyden mittaukseen Secchi-levyjen avulla.

Portaali toimii myös ajankohtaisen Itämeritiedon lähteenä. Portaalin kautta voi esimerkiksi seurata nettikameroiden kuvaamaa materiaalia tai tarkastella reaaliajassa mittaustuloksia vaikka jään paksuudesta tai aallon korkeudesta. Portaalissa on myös runsaasti videoita ja pelejä, jotka ovat helppo tapa Itämeritiedon omaksumiseen. Lisäksi portaali hyödyntää sosiaalisen median sovelluksia kuten blogeja ja Facebook-ryhmiä, jotka perustuvat käyttäjien tuottamaan Itämeri-tietoon.

M/S Roopen mukana oli kesällä 2011 edellisvuoden malliin nettikamera, jonka kautta on mahdollista seurata huoltomiesten työskentelyä Saaristomerellä kesäaikaan. Kameralla on ollut paljon seuraajia hankkeen sivuilla. Talvisin kamera on kiinnitettynä PSS ry:n toimistoalues Arkipelagukseen.

Turun AMK:n kestävän kehityksen opiskelijat saivat hankkeelta toimeksiannon suunnitella ja ideoida ns. hands on –elementtejä, eli kävijöitä aktivoivia messuelementtejä. Opiskelijoiden projektipajan tuloksena syntyneistä ideoista tuotantoon asti pääsi muun muassa äänestysseinäke, jossa messukävijät saivat äänestää mielestään vakavinta Itämeriongelmaa. Äänestysseinäkettä käytettiin osana PSS ry:n messuosastoa Helsingin Vene 11 Båt -messuilla, Kotkan meripäivien yhteydessä järjestetyssä Itämeri-kylässä, Naantalien Venemessuilla ja Turun Meri Kutsuu -messuilla.

Hanke käynnisti myös Baltic Sea in My Eyes -valokuvakilpailun. Kilpailuun osallistuneista kuvista valittiin joulukuussa hankekokouksen yhteydessä Riiassa 100 parasta kuvaa yleisöäänestykseen. PSS ry:n edustaja osallistui kokoukseen ja kuvien tuomarointiin.

Hankkeen partnerikokoukset pidettiin Virossa Tartossa 10.–11.3., Suomessa Seilissä 15.–17.8. ja Latviassa Segevoidissa 7.–8.12.

Hanke alkoi marraskuussa 2009 ja se päättyi lokakuussa 2012. Hankkeen kokonaisbudjetti on 1,4 M€, josta yhdistyksen osuus 114 800 €.

MARLIN - Baltic Marine Litter

Baltic Marine Litter -hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen Central Baltic -ohjelmasta keväällä 2011. Hankeen pääpartneri on Håll Sverige Rent ja muut hankepartnerit ovat Keep Baltic Tidy -verkoston jäseniä Virossa ja Latviasta.

Hankkeen tavoitteena on tutkia ja vertailla roskaantumisongelmaa Itämeren rannoilla. Jokainen maa valitsee vähintään kolme keskenään erityyppistä rantaa, joiden roskaantumista seurataan YK:n ympäristöohjelma UNEPin (United Nations Environment Programme) ohjeiden mukaan eri vuodenaikoina. Rannalla olevat roskat lasketaan ja luokitellaan tarkasti. Yhtenäisen mittausten menetelmän ansiosta Itämeren alueelta saadut tulokset ovat ensimmäistä kertaa sekä keskenään että globaalisti vertailukelpoisia.

Pidä Saaristo Siistinä ry kävi Latviassa elokuun lopussa harjoittelemassa UNEPin metodologiaa muiden hankepartnerien kanssa. Syksyn aikana Suomessa valittiin osa tutkimusrannoista ja ensimmäiset siivoukset järjestettiin Turussa Ruissalon kansanpuistossa.

Marraskuun 24. päivä Turussa Forum Marinumissa järjestettiin hankkeen kick off -konferenssi hankepartnereille ja muille asiasta kiinnostuneille. Onko meri roskiksemme -konferenssin puheenvuoroissa käsiteltiin laajasti Itämeren roskaantumista.

PSS ry:n vastuulla on myös lasten puuhakirjan tuottaminen hankkeelle. Puuhakirjan tekeminen aloitettiin joulukuussa ja se on jaossa ensimmäistä kertaa Helsingin Vene 12 Båt -messuilla.

VEJÄ – veneilyn jätehuolto Itäisellä Suomenlahdella

Kesällä 2010 käynnistynyt VEJÄ – veneilyn jätehuolto Itäisellä Suomenlahdella -hankkeen tavoitteena oli kehittää jätehuoltoa ja luoda toimintasuunnitelma Virolahden, Haminan, Kotkan ja Pyhtään kuntien alueelle. Hanke päättyi 31.12.2011. Hanke oli osittain Euroopan aluekehitysrahaston rahoittama. Kansallisen tuen myönsi Kaakkois-Suomen ELY-keskus. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 105 528 euroa¹, josta julkisen tuen osuus oli 70 prosenttia. Hankkeen ohjausryhmässä² oli mukana alueen kuntia, veneseuroja, Kymenlaakson Jäte Oy, metsähallitus ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus.

Konkreettisena toimenpiteenä uudistettiin retkisatamien jättepisteitä, rakennettiin uusia huusseja sekä korjattiin vanhoja, rakennettiin uusia tuli- ja tiskauspaikkoja ja uusittiin jättepisteiden kyltitystä ja ohjeistusta. Muun muassa Ulko-Nuokon, Lehmän, Haapasaaren ja Majasaaren käymäläkapasiteettia lisättiin rakentamalla uusia käymälöitä ja uusimalla vanhoja. Grillikatos uusittiin Lehmässä ja Sisä-Nuokossa sekä niihin rakennettiin polttopuusuojat. Harmaavesisuodattimella varustettu tiskipaikka rakennettiin Ulko-Nuokoon ja Lehmään. Viimeisenä toimenpiteenä hankkeen puitteissa Lehmäsaaren hankittiin kelluva imutyhjennyslaite.

KEEP BALTIC TIDY

Pidä Saaristo Siistinä ry on mukana verkostossa, jossa mukana ovat PSS:n lisäksi Håll Sverige Rent Ruotsista, Hoia Eesti Merd Virosta, Fee Latvia Latviasta ja Keep St. Petersburg Venäjältä. Keep Baltic Tidy on jäsen Baltic 21 –verkostossa, joka on toimii Council of the Baltic States (CBSS) –organisaation alaisuudessa. Keep Baltic Tidy-verkoston sihteeristö on vuorotellen Ruotsissa ja Suomessa, vuonna 2011 Ruotsissa. Verkoston vuosikokous pidettiin Tallinnassa 26.5.

ROOPE-SATAMAT

Vuonna 2011 Roope-satamaohjelma oli käynnissä toista vuotta. Ohjelmassa oli mukana yhteensä 36 satamaa, joista 23 sijaitsi meren rannikolla ja 13 sisävesillä. Meren rannikolla oli yhteensä 4621³ venepaikkaa Roope-satamissa ja sisävesillä 2811⁴ venepaikkaa Roope-satamissa.

Uusista Roope-satamista on syytä mainita New Port-satamat (Kotka ja Keilalahti). New Port -satama on ketju, johon tullaan rakentamaan lisää uusia satamia sekä meren rannikolle että sisävesille. Marinetek Marinas Oy, joka omistaa New Port -ketjun, haluaa lähtökohtaisesti tehdä kaikista satamistaan Roope-satamia.

¹ Hankkeen rahoituksen jakauma: EAKR:n ja valtion tuki yhteensä 73 870 euroa ja Pidä Saaristo Siistinä ry 31 658 euroa.

² Ohjausryhmän kokoonpano: Haminan kaupunki, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Kotkan kaupunki, Kotkan pursiseura, Kotkan kaupungin ympäristökeskus, Kymenlaakson Jäte Oy, Metsähallitus, Pidä Saaristo Siistinä ry, Pyhtään kunta, Vehkalahden veneseura, Suomen purjehdus ja veneily, Vironlahden kunta sekä Vironlahden Pursiseura

³ 3324 kotisatamapaikkaa ja 1297 vierasvenepaikkaa

⁴ 2297 kotisatamapaikkaa ja 514 vierasvenepaikkaa

Kaikissa Roope-satamissa käytiin tekemässä opastuskäynti veneilykauden 2011 aikana ja erityistä huomiota kiinnitettiin turvallisuusseikkoihin. Turvallisuuteen panostamista jatketaan myös vuonna 2012.

TIEDOTUS

Jäsenlehti *Roope* ilmestyi vuonna 2011 kaksi kertaa, huhtikuussa ja lokakuussa. Lehden levikki on 16 000 sisältäen suomen- ja ruotsinkieliset lehdet. Lehden nimi lyhentyi entisestä *Roope Newsistä* muotoon *Roope* ja lisäksi palattiin kahteen eri kieliversioon lehdestä.

Vuonna 2011 PSS ry julkaisi yhden uuden esitteen: *Veneilyvinkit Itäisellä Suomenlahdella*. Rahoitus karttamalliseen esitteeseen tuli VEJÄ-hankkeesta. Esitettä on saatavana suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.

Sisäistä viestintää toteutettiin edelleen kuukausiraporteilla, jotka toimitettiin henkilökunnalle ja hallitukselle. Jäsenlehden lisäksi ajankohtaisista aiheista uutisoitiin verkkosivuilla ja yhdistyksen Facebook-sivulla. Joulukuussa yhdistyksen Saaristomeren huoltomiehet kutsuttiin joululounaalle Turkuun ja Järvi-Suomen alueen huoltomiehet joululounaalle Mikkeliin. Tapaamisissa käytiin läpi menneen vuoden yhteistyö ja keskusteltiin yleisesti jätepuisteiden hoitamiseen liittyvistä asioista.

PSS ry oli vuoden aikana mukana monissa tapahtumissa, seminaareissa ja messuilla. Näistä tärkeimpiä olivat: Vene 11 Båt -messut Helsingissä 11.–20.2., Meri Kutsuu -messut Turussa 10.–13.3., Kuopion Kallaves'j -messut 1.–3.4., Act4myBalticsea-hankkeen seminaari Uudessakaupungissa 4.5., Baltic Sea Strategy -seminaari Latviassa 6.–7.5., Saaristopäivä Uudessakaupungissa 21.5., Naantalien venemessut 27.–29.5., Näsijärven Purjehdusseuran avajaispäivät 11.6., Kotkan meripäivien Itämerikylä 28.–30.7., Helsingin Uiva venenäyttely 18.–21.8., Cities for Healthier Seas -seminaari Turussa 2.11. sekä Helsingin yliopiston ympäristöalan johdantokurssin paneelikeskustelu Muovijäte merissä 13.12.

PSS ry:n vuotuinen satamaseminaari pidettiin 24.–25.3. Tallinnassa. Seminaariin osallistui 45 satama-, veneily- tai ympäristöalalla työskentelevää henkilöä.

Jäsenhankinta tehostui viime vuonna telemarkkinointiyritys Ventafon Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen ansiosta. Ventafon Oy möi puhelimitse jäsenyyksiä 660 kappaletta.

Mediaosumia sanoma- ja aikakauslehdissä oli vuonna 2011 yhteensä 107. Tämän lisäksi PSS ry oli esillä nettilehdissä, televisiossa ja radiossa.

Ilmoitimme muun muassa Vene- ja Kippari-lehdissä, Käyntisatamat 2011 -oppaassa, Purje ja Saariston kesä lehdissä sekä useissa veneseurojen lehdissä.

ROOPE-TUOTTEET

Roope-tuotemyynnistä vastasi edelleen Pinetta-tuote Oy / Design Hill. Tuotteita myytiin Design Hillin myymälässä Halikossa, PSS ry:n verkkokaupassa, messuilla ja tapahtumissa ja jälleenmyyjien kautta. Lisäksi PSS ry:n Turun ja Savonlinnan toimistoissa myytiin joulunalusviikolla Roope-tuotteita.

Turussa 28 helmikuuta 2012

Aija Bäckström
pääsihteeri